

Asia: VN/10384/2019

Valtionavustustoiminnan sanasto

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi – hankkeessa valmistellusta luonnoksesta valtionavustustoiminnan sanastoksi, jossa on määritelty keskeisimpiä yhteisiä käsitteitä. Lausuttavana on valmistellun sanaston ensimmäinen valmistunut osa. Sanastoluonnos on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueet toteavat sanastosta seuraavaa:

Aluehallintovirastot pitävät sanastoa hyvänä työkaluna valtionavustustoiminnassa mukana oleville tahoille. Sanastossa ovat käsitteet ja termit avattu hyvin ja täsmällisesti. Tämä varmistaa valtionavustustoiminnan yhtenäisen diskurssin ja helpottaa viranomaisten työtä ja viestintää.

Aluehallintovirasto katsoo, että asiakkaiden osallistamiseksi sanastosta olisi hyvä pyytää myös valtionavustusten hakijoiden kommentteja. Valtionavustusten hakijoiden kieli on hyvin moninainen ja asiakasnäkökulmaa avaamalla sanastoa voitaisiin sisällöllisesti edelleen kehittää.

Sanaston kieliversiot tukevat ja täydentävät toisiaan. Osa käsitteistä aukeaa semanttisesti paremmin, kun vaihtoehtoisia kieliversioita on käytettävissä. Sanaston käytettävyyttä parantaa sen sähköinen versio ja termien linkitys toisiinsa.

Sanaston osa-alueessa 1, valtionavustustulajit, on käytetty esimerkkejä kuvaamaan valtionavustuksia, ja niitä myöntäviä ministeriöitä ja virastoja. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan ne eivät välttämättä tuo sanastoon lisäarvoa vaan paremminkin hämärtävät käsitteen määrittelyn selkeyttä. Valtionavustustoiminnan laajuuden ja asiakaskunnan kuvaaminen esimerkein voisi paremminkin toimia erillisellä liitteellä tai asiakirjalla.

Valtionavustuslain mukaan valtionavustuksella tarkoitetaan tuenluonteista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen avustamiseksi. Sanaston kuvauksissa puhutaan kuitenkin ensisijaisesti hankkeen avustamisesta, eikä rinnalla käytetä toiminnan avustamista. Näin esimerkiksi sivulla 27, erityisavustus: Erityisavustuksella avustettava hanke voi olla rajattavissa tietyn kestoiseksi tai erityisavustus voidaan määrittää käytettäväksi toiminnan käynnistämävaiheeseen.

Aluehallintovirasto katsoo, että sanaston käsitteet ja termit tulisivat olla mahdollisimman yhdenmukaiset valtionavustustoimintaa keskeisesti säätelevän valtionavustuslain kanssa.

Osa-alue 1, valtionavustuslajit, 7 Yksityishenkilön valtionavustus: yleisesti käytössä olevien apurahojen ja stipendien sijaan esitetään käytettäväksi termiä yksityishenkilön valtionavustus. Sitä perustellaan sillä, että apurahoja ja stipendejä myönnetään myös muissa kuin valtionavustustoimintaan liittyvissä yhteyksissä. On oletettavaa, että puhekielessä tullaan edelleen puhumaan apurahoista ja stipendeistä ja ne ymmärretään henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen osoitetuksi tueksi.

Osa-alue 3, valtionavustuksiin liittyvää toimintaa, 13 Valtionavusteinen toiminta; avustettava toiminta. Aluehallintovirasto pitää keinotekoisena käsitettä valtionavusteinen toiminta eikä näe, että sitä käytettäisiin kovin yleisesti. Sen sijaan käsite avustettava toiminta on selkeä ja kuvaa hyvin toimintaa, jota rahoitetaan valtionavustuksella.

Osa-alue 3, valtionavustuksiin liittyvää toimintaa, 19 Hakeminen. Määritelmän mukaan kyseessä on toiminta, jossa valtionavustuksen hakija tai saaja panee valtionavustusasian vireille. Suunnitelmallisen toimintasarjan tässä vaiheessa kaikki ovat hakijoita tai saajaehdokkaita, koska valtionavustusasiasta ei prosessin tässä vaiheessa ole tehty päätöstä.

Osa-alue 3, valtionavustuksiin liittyvää toimintaa, 21 Päättäminen. Valtionavustusasian päättämistä tapahtuu prosessin monessa vaiheessa (esim. asian päättäminen asianhallintajärjestelmässä), joten käsitettä ei voida käyttää pelkästään vireille tulleen valtionavustusasian ratkaisemisesta. Aluehallintoviraston mielestä kuvaavampi termi on päätöksenteko.

Osa-alue 5, valtionavustusasian käsittely, 54 Valtionavustusasian tutkimattajättämispäätös. Määritelmän mukaan valtionavustusasiasta voidaan antaa valtionavustuspäätös, mikäli prosessinedellytykset eivät täyty. Ko. käsite on yleisesti käytössä esimerkiksi tuomioistuintoiminnassa. Aluehallintovirastot ovat omassa valtionavustustoiminnassa käyttäneet käsitettä käsittelemättäjäättämispäätös, jonka merkitys nähdään sisällöllisesti laajempaan ja jota aluehallintovirastot esittävät käytettäväksi rinnakkain tutkimattajättämispäätöksen kanssa.

Osa-alue 5, valtionavustusasian käsittely. Aluehallintovirasto toteaa, että valtionavustusasian käsittelyssä voi tulla kysymykseen myös valtionavustushakemuksen peruminen (hakijan toimesta; sanastossa kuvataan ko. asiaa raukeamisena) tai valtionavustuksen tai sen osan palauttaminen. Näitä toimintoja ei ole kuvattu kyseisessä osa-alueessa.

Aluehallintovirasto esittää, että sanastossa tulisi selkeästi kuvata takaisinperinnän ja palautuksen keskinäinen suhde ja eroavuus. Tällä olisi valtionavustusprosessia yhtenäistävä vaikutus, mikäli kaikilla olisi sama ymmärrys siitä, milloin puhutaan valtionavustuksen palautuksesta ja milloin käytetään takaisinperintätermiä.

Osa-alue 6, valtionavustuksiin liittyviä asiakirjoja, 62, Valtionavustuksen hakutiedote; valtionavustuksen hakuilmoitus; valtionavustuksen hakukuulutus. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yleisesti käytettävä käsite on hakutiedote. Hakuilmoituksella ja hakukuulutuksella viitataan enemmän esimerkiksi henkilöhakuun liittyviin asiakirjoihin.

Ruuska Matti
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Aluehallintovirastot, opetus- ja
kulttuuritoimi -vastuualueet